

Commissieplan 2019
Normcommissie 330 452 'Assistentiehonden'

COMMISSIEPLAN 2019

NORM(SUB)COMMISSIE
330 452 'Assistentiehonden'

DATUM
2019-02-14

NEN AgroFood & Consument

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

015 2 690 351
afc@nen.nl
www.nen.nl

Nederlands Normalisatie-instituut

1 Algemene gegevens

1.1 Commissie

330 452 'Assistentiehonden'

1.2 Werkgebied

Normalisatie op het vlak van assistentiehonden, gebruikers en trainingsstaf door middel van actieve deelname aan het werk van CEN/TC 452 'Assistance dogs'. De normcommissie vormt een breed platform waarin vertegenwoordigers van de private sector, belangenorganisaties en de overheid elkaar ontmoeten en besluiten nemen over nieuwe Europese normen.

1.3 Belang

1.3.1 Doelstelling

De doelstelling is het faciliteren van een actieve inbreng uit Nederland in het CEN-traject om te komen tot een bruikbare en professionele norm voor assistentiehonden; die tevens (h)erkend wordt door belanghebbenden als overheden en vervoerders.

1.3.2 Motivatie

De ontwikkeling van Europese normen voor assistentiehonden kan leiden tot een positieve impact op de kwaliteit van de assistentiehonden zelf en de herkenbaarheid van assistentiehonden en hun gebruikers. Hierdoor wordt de toegankelijkheid van onder andere openbare gelegenheden voor personen, die afhankelijk zijn van een assistentiehond, vergroot. Goed-opgeleide assistentiehonden, die gemakkelijk herkend kunnen worden, kunnen zo personen met een handicap en/of chronische ziekte in staat stellen volwaardig te participeren in de maatschappij. Deze Europese normen kunnen ook een rol spelen in kwaliteitseisen (incl. nazorg) die aan opleiders van assistentiehonden worden gesteld, zodat helder is wat gebruikers en de samenleving mogen verwachten.

1.3.3 Bredere context en regelgeving

De inzet van assistentiehonden als ondersteuning voor participatie van personen met een handicap en/of chronische ziekte in de samenleving is een onderwerp dat op dit moment in de belangstelling staat; mede door de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Nederland heeft in dat kader de ambitie om vooruitgang te blijven boeken, zodat de samenleving steeds inclusiever en toegankelijker wordt, ook op het gebied van gebruikers en hun assistentiehonden. In de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz) wordt bepaald dat onder het verrichten van doeltreffende aanpassingen, in ieder geval het toelaten van assistentiehonden wordt verstaan. Regelmatig gebeurt het echter nog dat assistentiehonden worden geweigerd in openbare gelegenheden, hotels, taxi's en tal van andere plekken.

Dit komt o.a. doordat een assistentiehond niet als zodanig wordt (h)erkend en dat talloze honden als assistentiehonden worden betiteld, terwijl ze dat niet zijn. Het scheppen van helderheid, voor diverse belanghebbenden, is daarom noodzakelijk. Een deel van de organisaties, die assistentiehonden opleidt, is aangesloten en geaccrediteerd door een van de twee, of beide, internationale brancheorganisaties ([IGDF](#) en [ADI](#)); die standaarden voor respectievelijk geleide- en assistentiehonden hebben ontwikkeld. In beide gevallen geldt echter dat de standaarden ontwikkeld, beheerd, geïmplementeerd en gecontroleerd worden door de branche zelf; een onafhankelijk instrument als een Europese of internationale norm zou hierin gewenst zijn.

Naast de organisaties die assistentiehonden opleiden en zijn aangesloten bij (een van) deze brancheorganisaties, zijn er ook personen die zelf hun eigen assistentiehond opleiden en enkele opleiders die zich nergens bij aangesloten hebben; hier is minder tot geen zicht op de kwaliteit van de geleverde assistentiehonden en de geboden nazorg zolang de assistentiehond voor de gebruiker werkt. Ook deze organisaties zullen zich in de toekomst moeten houden aan de Europese norm en dit zal een positieve uitwerking hebben op de kwaliteit van de assistentiehond en zekerheden voor de gebruiker. Dan is het echter wel van noodzakelijk belang dat goed wordt onderzocht hoe met andere belanghebbenden de Europese normen voor assistentiehonden een plaats kunnen krijgen in het grotere geheel van wetgeving, overeenkomsten tussen organisaties en/of certificatie. Overzicht van richtlijnen, wetgeving en verdragen die mogelijk van belang zijn:

Welke?	Inhoud over (assistentie)honden
Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz)	Artikel 2 van Wgbh/cz: Onder het verrichten van doeltreffende aanpassingen wordt in ieder geval verstaan het toelaten van assistentiehonden.
VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (incl. implementatieplan voor Nederland)	In het implementatieplan staat het volgende aandachtspunt opgenomen: Monitoren van de toepassing van wet- en regelgeving die de toegang tot winkels voor assistentiehonden en hun begeleiders realiseert.
Memorie van toelichting op de rijkswet houdende goedkeuring van het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap	In de memorie van toelichting staat, o.a.: Een voorbeeld is de verplichting om ook reizigers met blindengeleidehonden te vervoeren in taxiverordeningen van gemeenten Amsterdam en Den Haag.
Regulation (EC) No. 1107/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 concerning the rights of disabled persons and persons with reduced mobility when travelling by air	Where use of a recognised assistance dog is required, this shall be accommodated provided that notification of the same is made to the air carrier or its agent or the tour operator in accordance with applicable national rules covering the carriage of assistance dogs on board aircraft, where such rules exist.
Regulation (EC) No. 1177/2010 of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 concerning the rights of passengers when travelling by sea and inland waterway and amending Regulation (EC) No 2006/2004	Where a disabled person or person with reduced mobility is accompanied by a recognised assistance dog, that dog shall be accommodated together with that person, provided that the carrier, travel agent or tour operator is notified in accordance with applicable national rules on the carriage of recognised assistance dogs on board passenger ships, where such rules exist.
Regulation (EU) No. 181/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 concerning the rights of passengers in bus and coach transport and amending Regulation (EC) No 2006/2004	Assistance and arrangements necessary to enable disabled persons and persons with reduced mobility to: carry a recognised assistance dog on board a bus or coach. Training of staff that deal directly with the travelling public includes: recognised assistance dogs, including the role and the needs of an assistance dog. Training of staff directly assisting disabled persons and persons with reduced mobility includes: skills for providing assistance to disabled persons and persons with reduced mobility travelling with a recognised assistance dog, including the role and the needs of those dogs; techniques for escorting visually impaired passengers and for the handling and carriage of recognised assistance dogs.

Normen op Europees niveau kunnen een instrument van en door de publieke en private sector zijn; waarin gezamenlijk bepaald kan worden wat een assistentiehond is en waar deze aan moet voldoen. De te ontwikkelen normen van CEN/TC 452 'Assistance dogs' kunnen hier invulling aan gaan geven. Een actieve inbreng vanuit Nederland draagt bij aan normen die aansluiten op de mate van professionaliteit in de Nederlandse branche (met wereldwijd enkele koplopers). Vervolgens kan dit leiden tot meer helderheid voor ondernemers welke (assistentie)honden zij toegang moeten bieden tot hun organisatie en welke honden zij mogen weigeren.

Een hoger betrokkenheidsniveau vanuit Nederland leidt tot meer mogelijkheden om op een efficiënte en effectieve manier de inhoud van de Europese normen te beïnvloeden. Dit alles is gebaseerd op de inbreng van professionele en ervaren Nederlandse deskundigen die afkomstig zijn van diverse groepen van belanghebbenden. Door deze actieve participatie uit Nederland op Europees niveau (en mogelijk zelfs internationaal niveau) kan een professionele standaard neergezet worden voor assistentiehonden; normen waar Nederlandse belanghebbenden goed mee uit de voeten kunnen.

2 Commissiestructuur en relaties

2.1 Nationale structuur

Commissie	Naam
330	Beleidscommissie Consumentenzaken
330 452	Normcommissie Assistentiehonden

2.2 Internationale relaties

Bij elke relatie wordt aangegeven wie het voorzitterschap voert en waar het secretariaat zich bevindt. Ook wordt aangegeven wie de Nederlandse expert is.

Commissie	Naam	Voorzitter, secretaris, experts
CEN/TC 452	Assistance dogs	Kroatië (voorzitter: Marijan Alfonzo Sesar, secretaris: Vesna Ferencak Brodaric)
WG 1	Terminology	Nederland (convenor: [vacature], secretaris: Laura Mout, secretariaat: Irma Metzger en Lynda Jansen) NL-experts: Manon Corbier, Inge Molleman, Pauline Schellekens, Sidney Tetelepta, Rob van Vliet (Yvonne Wiersma), Astrid Wijne
WG 2	Lifetime welfare	Oostenrijk (convenor: Karl Weissenbacher) NL-experts: Manon de Kort, Pauline Schellekens, Sidney Tetelepta, Yvonne Wiersma, (Astrid Wijne)
WG 3	Competencies for assistance dogs professionals	[vacature] NL-experts: Manon Corbier, Loek Meijer
WG 4	Training and assessment	Verenigd Koninkrijk (convenor: Peter Gorbng) NL-experts: Manon Corbier, Dominiek Bos-Havinga (Yvonne Wiersma), Joop Mekke, Astrid Wijne
WG 5	Client services	Kroatië (convenor: Jennifer Lynn Ceia) NL-experts: Frank van Ieperen, Pauline Schellekens, Sidney Tetelepta, Rob van Vliet (Yvonne Wiersma)
WG 6	Accessibility	Partnerorganisatie EGDF (convenor: Judith Jones) NL-experts: Pauline Schellekens, Sidney Tetelepta, Yvonne Wiersma, (Astrid Wijne)

3 Commissiesamenstelling en categorieën van belanghebbenden

Onderstaande tabel toont het ledenbestand per 1 januari 2019. Een organisatie (belanghebbende) kan ervoor kiezen om met twee personen lid te worden; NEN houdt echter de persoon die bij 'lid' staat als hoofdaanspreekpunt. Het 'tweede lid' ontvangt net als het 'lid' alle documenten en dient als back-up voor het 'lid'. Indien gewenst, kunnen beide personen deelnemen aan de nationale vergaderingen; het 'lid' zal dan wederom het hoofdaanspreekpunt zijn. De voorzitter en secretaris van de normcommissie bekijken jaarlijks of alle groepen van belanghebbenden nog voldoende vertegenwoordigd zijn.

Organisatie (<i>belanghebbende</i>)	Persoon	Rol (<i>nationaal en Europees</i>)	Categorie*
Bultersmekke Assistedogs	Joep Mourits Joop Mekke Resie Oude Luttkhuis	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 4 Derde lid normcommissie	4
DogsWork	Maud Jacobs Patrick Zeelenberg	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	4
Gaus Geleide- & Hulphondenschool	Serge Gaus Tamara Gaus-Dijkstra	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	4
Geleidehondenschool Herman Jansen	Herman Jansen Wendy van Veelen	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	4
HAS Hogeschool	Manon de Kort	Lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 2	7
Hulphond Nederland	Bart van der Linden Eric Bouwer Inge Molleman	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie Derde lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1	4
Hulphonden voor Autisme	Jennifer de Jongh	Lid normcommissie	4
Hulphondenschool de CLiCK	Astrid Wijne Frank van Ieperen	Lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 Expert CEN/TC 452/WG 2 (tijdelijk) Expert CEN/TC 452/WG 4 Expert CEN/TC 452/WG 6 (tijdelijk) Tweede lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 5	4
Kibō Medical Detection Dogs	Mieke de Boer Corrien Otte	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	4
KNGF Geleidehonden	Irma Metzger Kees Tinga	Lid normcommissie Convenor support CEN/TC 452/WG 1 Tweede lid normcommissie	4
Ministerie van VWS	Rana Fagirzada	Lid normcommissie	9
Oogvereniging Nederland, themagroep geleidehondgebruikers	Yvonne Wiersma Rob van Vliet Loek Meijer Dominiek Bos-Havinga	Lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 (tijdelijk) Expert CEN/TC 452/WG 2 Expert CEN/TC 452/WG 4 (tijdelijk) Expert CEN/TC 452/WG 5 (tijdelijk) Expert CEN/TC 452/WG 6 Tweede lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 Expert CEN/TC 452/WG 5 Expert CEN/TC 452/WG 3 Expert CEN/TC 452/WG 4	1
Persoonlijke titel	Manon Corbier	Lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 Expert CEN/TC 452/WG 3 Expert CEN/TC 452/WG 4	1 + 4

Organisatie (belanghebbende)	Persoon	Rol (nationaal en Europees)	Categorie*
Stichting DCN Geleidehonden	Pieter-Jan Blok	Lid normcommissie	4
Stichting De Hond Kan De Was Doen	Philip Korff de Gidts Georgette Jonk	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	11
Stichting Dutch Assistance Dogs	Linda Baak Francisca van Hees	Lid normcommissie Tweede lid normcommissie	4
Stichting Gebruikers Assistentiehonden	Sidney Tetelepta Pauline Schellekens Rianne Tetelepta	Lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 Expert CEN/TC 452/WG 2 Expert CEN/TC 452/WG 5 Expert CEN/TC 452/WG 6 Tweede lid normcommissie Expert CEN/TC 452/WG 1 Expert CEN/TC 452/WG 2 Expert CEN/TC 452/WG 5 Expert CEN/TC 452/WG 6 Derde lid normcommissie	1
Stichting HERO	Greetje Veneboer	Lid normcommissie	4
Stichting Personal Service Dogs	[vacature]	Lid normcommissie	4
NEN	Laura Mout Lynda Jansen	Secretaris normcommissie Secretary CEN/TC 452/WG 1 Projectassistente normcommissie Secretary support CEN/TC 452/WG 1	
Persoonlijke titel	Martin Zwart	Voorzitter normcommissie	

*Categorisatie van leden: 1 = eindgebruiker, 2 = voorwaarde scheppende organisatie (geen overheden), 3 = adviserende organisatie, 4 = organisatie die een dienst verlenen aan de eindgebruiker, 6 = aanbieder van aanvullende diensten, 7 = onderzoeks- en kennisinstelling, 8 = controlerende organisatie (bijv. certificerende organisaties), 9 = wetgevende instantie (overheden), 10 = bestaande/nieuwe initiatiefnemer en 11 = contextbepaler groter geheel. Categorie '5' bestaat niet bij dienstnormalisatie.

Ontbrekende belangrijke categorieën van belanghebbenden

Categorie	Reden van (nog) geen deelname
Voorwaarde scheppende organisatie/opdrachtgever, aanbieder van aanvullende diensten (nr. 2, 6)	Deze categorieën zijn nog onvoldoende in kaart gebracht; dit wordt in 2019-2020 gedaan. Hieronder kunnen bijvoorbeeld vervoerders, zorgverzekeraars, dierenartsen, enz. vallen.
Adviserende organisatie, controlerende organisatie, bestaande/nieuwe initiatiefnemer (nr. 3, 8, 10)	Deze categorieën zijn er niet in het geval van deze normcommissie (in ieder geval niet binnen Nederland).

3.1 Taken en verantwoordelijkheden normcommissie

De normcommissie heeft onderstaande taken en verantwoordelijkheden:

- De normcommissie is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie en sturing van het normalisatieprogramma.
- De normcommissie zorgt voor afstemming van haar werkzaamheden met de achterban en andere commissies en organisaties die aan gerelateerde onderwerpen werken.
- De normcommissie draagt zorg voor de inbreng van Nederland in Europese normalisatie, zo stelt ze bijv. de Nederlandse delegatie naar CEN-vergaderingen vast.
- Voor de normcommissie is het van belang om voor nieuwe onderwerpen, waaraan Nederland belang hecht, een of meerdere experts te benoemen. Op deze manier kan Nederland efficiënter (het ontwikkelen van) Europese normen beïnvloeden.
- De normcommissie inventariseert hoe de positie van Nederland op Europees niveau verder versterkt kan worden en geeft hier vervolgens invulling aan, bijv. door werkgroepconvenor te worden of in meerdere werkgroepen als expert deel te nemen.
- De normcommissie onderzoekt of en hoe het Europese traject uitgebreid kan worden naar een mogelijk internationaal traject en geeft hier vervolgens invulling aan.

3.2 Inbreng belanghebbende partijen

Martin Zwart is de onafhankelijke voorzitter van de normcommissie en NEN verzorgt het secretariaat. De leden van de normcommissie hebben een adviserende functie en vertegenwoordigen de belangen van hun achterban. Voor het draagvlak van de normen is een goede terugkoppeling met de achterban van groot belang. De leden leveren een actieve bijdrage aan de werkzaamheden van de commissie vanuit hun eigen specifieke deskundigheid. Bij onenigheid tussen de belanghebbende organisaties bemiddelen de voorzitter en de secretaris als onafhankelijke partijen. In principe wordt naar consensus gestreefd. Indien dit niet mogelijk is, kan er uitgeweken worden naar een ander beslismodel (bijv. raadplegen van de Beleidscommissie Consumentenzaken).

NEN hanteert het principe dat alle partijen/groepen van belanghebbenden vertegenwoordigd moeten zijn in de normcommissie. Een nieuw verzoek tot deelname aan de normcommissie moet schriftelijk (per e-mail) worden ingediend bij het NEN-secretariaat; daarna volgt o.a. een telefoongesprek met NEN en/of de normcommissievoorzitter. Indien de partij geïnteresseerd blijft in het normcommissielidmaatschap, neemt de Beleidscommissie Consumentenzaken het lidmaatschapsverzoek in behandeling (bij een positieve uitkomst volgt de benoeming als normcommissielid door de beleidscommissie).

3.3 Secretariaat NEN

NEN heeft als secretariaat de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Coördineren van het werkprogramma
 - Verspreiding van documenten met een heldere toelichting
 - Redigeren en bundelen van Nederlands commentaar op conceptnormen (incl. stemmen)
 - Technische expertise beschikbaar stellen gerelateerd aan het normalisatieproces
- Organiseren van nationale vergaderingen (gemiddeld twee per jaar)
 - Voorbereiding, incl. agenda
 - Verslag van de vergadering opstellen en acties opvolgen
 - Ondersteuning van de voorzitter
- Communicatie en organisatie
 - Informatie verstrekken aan (potentiële) commissieleden
 - Schrijven van persberichten, commissieplan en andere uitingen
 - Borgen van samenstelling normcommissie
- Ondersteuning Nederlandse delegatie/experts naar CEN-vergaderingen (gem. één/twee per jaar)
 - Tactisch en strategisch advies
 - Uitleg over procedures en duiden van documenten
 - Bewaken van het mandaat van de delegatie
- Invullen van actieve rol in de inventarisatie om de positie van Nederland te versterken op Europees niveau en mogelijk het Europese traject uit te breiden naar internationaal niveau.

NEN voert het Europese secretariaat voor WG 1 'Terminology' van CEN/TC 452 'Assistance dogs':

- Basisactiviteiten
 - Overleg met de convenor
 - Projectmanagement en ledenadministratie
 - Technische expertise gerelateerd aan normen (drafting rules)
 - Verstrekken van informatie aan derden
 - Ondersteunen van de convenor bij CEN/TC 452-vergaderingen

- Werkprogramma
 - Voorbereiden en verspreiden van documenten
 - Contact onderhouden met CEN, CEN/TC 452-secretariaat, enz.
 - Verzamelen en verwerken van commentaar (met convenor)
 - Inbrengen redactionele kennis en redigeren
- Vergaderingen
 - Opstellen en versturen vergaderstukken, incl. agenda
 - Verslaglegging van vergadering (in de vorm van 'recommendations')
 - Opvolgen actiepunten

Opmerking: NEN kan bovenstaande nationale en Europese werkzaamheden alleen uitvoeren als er voldoende financiering is. De financiering wordt bijeengebracht door de belanghebbende partijen (naar draagkracht). Dit hebben de leden en de secretaris onderling afgestemd. Mocht in 2019 blijken dat er onvoldoende financiering is dan wordt eerst geprobeerd om extra leden te werven, vervolgens de bijdrage per lid te verhogen en tot slot in overleg met de commissie besloten om bepaalde werkzaamheden van het NEN-secretariaat te annuleren.

3.4 Code of conduct voor leden

De normcommissie zal ervoor zorgdragen dat rekening wordt gehouden met alle belangen die geraakt worden door het commissiewerk. De verschillende groepen van belanghebbenden (bijv. gebruikers, opleiders, overheid) dienen in een gebalanceerde verhouding vertegenwoordigd te zijn in de normcommissie Assistentiehonden.

Criteria voor (nieuwe) commissieleden:

- Deskundige op het vlak van assistentiehonden, gebruikers, toegankelijkheid en/of gerelateerde onderwerpen.
- Participeren namens een organisatie.
- Committeren zoveel mogelijk aan (de al bereikte) consensus.
- Bereid om de "code of conduct" te volgen.

"Code of conduct" – nationale commissieleden...

- ...participeren actief door het investeren van tijd en middelen.
- ...bestuderen de (Europese) documenten en geven commentaar.
- ...beïnvloeden en nemen besluiten over de inhoud.
- ...nemen deel aan nationale commissievergaderingen.
- ...bereiden gezamenlijk de nationale positie/input/commentaren voor.
- ...streven bij besluitvorming naar overeenstemming (consensus).
- ...respecteren elkaar tijdens de vergaderingen.
- ...communiceren open en transparant.
- ...gedragen zich op een ethische manier.
- ...behandelen de verspreide informatie als vertrouwelijk.

Commissieleden hebben de mogelijkheid om:

- te participeren in Europese CEN/TC 452-vergaderingen (nationale delegatie);
- benoemd te zijn als een expert* in (nog op te richten) Europese CEN/TC 452-werkgroepen;
- onafhankelijke convenor of projectleider te zijn van een Europese CEN/TC 452-werkgroep.

**Experts nemen deel aan werkgroepen op persoonlijke titel en niet als officiële vertegenwoordiger van de normcommissie Assistentiehonden. Het is echter aanbevolen dat experts in nauwe samenwerking opereren met de normcommissie om de leden op die manier zo vroeg mogelijk over de activiteiten van de werkgroep te informeren (incl. mogelijk verschillende meningen van andere experts).*

4 Publicaties

Er zijn nog geen normen gepubliceerd.

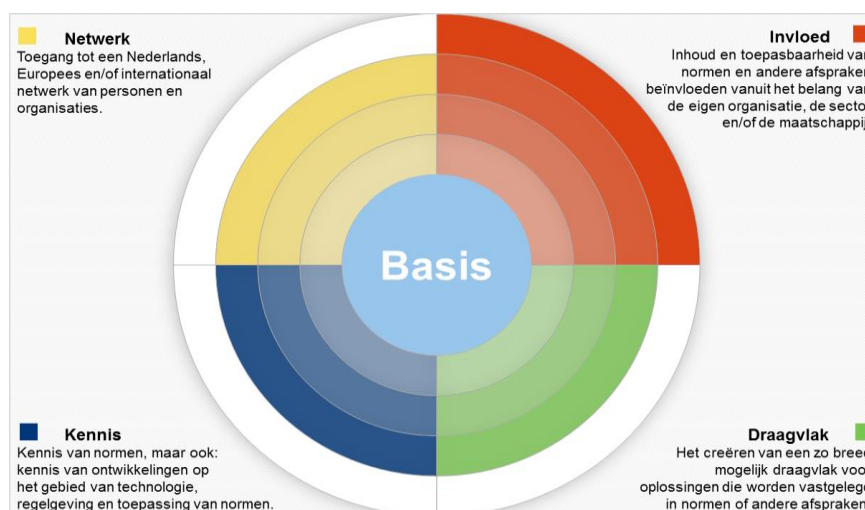
5 Ambitie, doelstellingen en diensten - Het Serviceprofiel

Jaarlijks wordt een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder de normcommissieleden. Hieruit blijkt dat NEN meer duidelijkheid kan geven over de toegevoegde waarde. Dit wordt gedaan door het Serviceprofiel. In het profiel wordt de dienstverlening van NEN aan de normcommissie vastgelegd. Het maakt de behoefte van de normcommissie inzichtelijk, waardoor NEN zijn toegevoegde waarde voor de normcommissie kan optimaliseren. Mensen en middelen kunnen zo effectief en efficiënt mogelijk worden ingezet.

Waar bestaat het Serviceprofiel uit?

Het Serviceprofiel is een afspraak op het niveau van de normcommissie. Het gaat om de toegevoegde waarde van de dienstverlening van NEN voor normcommissies. Individuele afspraken met leden worden hierin niet meegenomen. Het profiel bestaat uit vier aspecten:

- **Invloed:** inhoud en toepasbaarheid van normen en andere afspraken beïnvloeden vanuit het belang van de eigen organisatie, de sector en/of de maatschappij.
- **Draagvlak:** het creëren van een zo breed mogelijk draagvlak voor oplossingen die worden vastgelegd in normen of andere afspraken.
- **Netwerk:** toegang tot een Nederlands, Europees en/of internationaal netwerk van personen en organisaties.
- **Kennis:** kennis van normen, maar ook kennis van ontwikkelingen op het gebied van technologie, regelgeving en toepassing van normen.

Onder ieder aspect zijn verschillende diensten van NEN gecategoriseerd. Ieder aspect is opgedeeld in een basisserviceniveau en in aanvullende niveaus. Aan iedere normcommissie wordt ten minste het dienstverleningsniveau 'basis' geleverd. Het is aan de commissieleden om te bespreken of zij behoefte hebben aan aanvullende dienstverlening. Door de grafische weergave van het Serviceprofiel wordt het belang van de vier aspecten voor de normcommissie inzichtelijk. NEN kan hierin overleg met de normcommissie zijn dienstverlening op aanpassen.

6 Werkprogramma, doelstellingen en geplande activiteiten

6.1 Nationaal werk (NEN)

De normcommissie ontwikkelt geen nationale normen.

6.2 Europees werk (CEN)

De normcommissie volgt het werk van CEN/TC 452 'Assistance dogs' en NEN voert tevens het secretariaat van CEN/TC 452/WG 1 'Terminology'.

6.3 Internationaal werk (ISO)

Op het moment is er nog geen internationaal werk op dit gebied; de normcommissie is echter wel aan het onderzoeken of er een internationaal traject gestart kan worden.

7 Lidmaatschappen van werkgroepen

De lidmaatschappen van de (toekomstige) Europese werkgroepen staan weergegeven in hoofdstuk 2 'Internationale relaties' en hoofdstuk 3 'Commissiesamenstelling en categorieën van belanghebbenden', respectievelijk per werkgroep en commissielid.

8 Evaluatie en voortgangsrapportage

8.1 Nationale werkzaamheden

Gedurende 2018 heeft NEN volgens afspraak de documenten op een gestructureerde wijze - en indien nodig voorzien van een toelichting - aan de commissieleden aangeboden. Hiermee blijven de leden geïnformeerd en kunnen ze hun eventuele commentaar en standpunten bij CEN onder de aandacht brengen. Op 4 april 2018 heeft de vergadering van de normcommissie plaatsgevonden: de agendapunten waren o.a. de stand van zaken op nationaal en Europees niveau, welke personen deelnemen aan de CEN/TC 452-vergadering, welk commentaar namens de normcommissie wordt ingediend bij CEN/TC 452-secretariaat, enz. Daarnaast heeft NEN (potentiële) geïnteresseerden in de normcommissie actief geïnformeerd, bijv. via een nieuwsbericht en de [website](#) van de normcommissie.

8.2 Europese en internationale werkzaamheden

De Europese commissie, CEN/TC 452 'Assistance dogs', vergaderde op 17 mei 2018 in Brussel (België). Op 16 mei vond de vergadering van CEN/TC 452/WG 1 'Terminology' plaats. Aan beide dagen namen Nederlandse vertegenwoordigers in verschillende rollen actief deel. Tijdens de CEN/TC 452-vergadering zijn de CEN-werkgroepen en bijbehorende scopes van de nieuwe CEN-werkgroepen onder CEN/TC 452 'Assistance dogs' officieel vastgesteld (zie voor het actuele overzicht hoofdstuk 2 'Internationale relaties'). Begin december was in Kroatië de eerste vergaderweek van de nieuwe CEN-werkgroepen (WG 2, WG 4, WG 5 en WG 6). Enkele normcommissieleden zijn aangemeld als expert van deze werkgroepen en participeren actief. Van CEN/TC 452/WG 1 'Terminology' voert Nederland het secretariaat: een beknopte update van deze werkgroep kunt u opvragen bij de normcommissiesecretaris.

8.3 Financiering

De normcommissie wordt gefinancierd naar draagkracht door bijdragen van de belanghebbende organisaties. Dit hebben de leden, voorzitter en de secretaris onderling afgestemd. In verband met de continuïteit van de normcommissie dienen financiers voor 1 oktober van het lopende jaar aan te geven, dat ze het komende jaar niet willen continueren. Voor 2019 hebben geen financiers opgezegd.

8.4 Planning 2019

Nederland verzorgt de inbreng in het Europese (CEN/TC 452) normalisatieproces en de bijbehorende werkgroep(en). De bijdrage bestaat uit:

- Het verzekeren van de continuïteit van de werkzaamheden van de nationale normcommissie.
- Het actief volgen van het Europese en internationale normalisatieproces, hieronder valt:
 - Het becommentariëren van en stemmen op New Work Item Proposals (NP);
 - Het becommentariëren van working drafts (WD);
 - Het becommentariëren van en stemmen op normontwerpen (prEN/FprEN);
 - Inventarisatie van bestaande onderwerpen, deelname aan systematische reviews en de eventuele herziening van bestaande normen;
 - Aandragen van New Work Item Proposals (NWIP) en het opnemen van het projectleiderschap.
- Het bezoeken van Europese vergaderingen.
- Het benoemen van Nederlandse experts bij Europese werkgroepen.
- Het op peil houden van het aantal belanghebbenden in de normcommissie.

Onderstaand figuur toont de verschillende stappen in het normalisatieproces:

Stages	CEN
0) Preliminary [optional]	Preliminary Work Item (PWI)
1) Proposal [mandatory]	Activation of New Work Item (NWI) <i>[enquiry within CEN/TC 452 – national committees can vote and comment]</i>
2) Preparatory [optional]	Working Draft (WD) <i>[at least for information within CEN/TC 452 – sometimes national committees can comment]</i>
3) Enquiry [mandatory]	Draft European Standard (prEN) <i>[public enquiry – national committees can vote and comment]</i>
4) Approval [optional]	Draft European Standard for Formal Vote (FprEN) <i>[national committees can vote and comment]</i>
5) Publication [mandatory]	European Standard (EN)

Net als voorgaand jaar wordt door de inzet van de leden van de normcommissie Assistentiehonden en de ondersteuning vanuit NEN de netwerkpositie versterkt, de kennisuitwisseling gestimuleerd, het draagvlak onder de diverse groepen van belanghebbenden vergroot en neemt de invloed op normen voor assistentiehonden toe.